



**เอกสารคำสอน**  
**วิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการธุรกิจฟาร์ม**  
**บทที่ 3 ข้อมูลและสารสนเทศใน**  
**การจัดการฟาร์ม**

**ผศ.ดร.สุพรรณนา สายรวมญาติ**  
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และทรัพยากร  
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มิถุนายน 2567

## เอกสารคำสอน วิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการธุรกิจฟาร์ม

### บทที่ 3 ข้อมูลและสารสนเทศในการจัดการฟาร์ม

บทที่ 3 ข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการจัดการฟาร์ม .....	3-1
1. เกริ่นนำ .....	3-1
2. ความหมายและประเภทข้อมูลและสารสนเทศ.....	3-1
2.1 ข้อมูล และสารสนเทศ ต่างกันอย่างไร.....	3-1
2.2 ทำไมเราต้องสนใจข้อมูลและสารสนเทศ .....	3-3
2.3 ประเภทของสารสนเทศ.....	3-3
3. แหล่งและการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในธุรกิจฟาร์ม .....	3-6
3.1 แหล่งข้อมูลเพื่อใช้ในธุรกิจฟาร์ม .....	3-6
3.2 การจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในธุรกิจฟาร์ม .....	3-7
4. สรุปท้ายบท.....	3-9
หนังสือแนะนำ .....	3-9
คำถามท้ายบทที่ 3 .....	3-9

## บทที่ 3 ข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการจัดการฟาร์ม

### 1. เกริ่นนำ

*“You can have data without information but you cannot have information without data”*

*Daniel Keys Moran, an American computer programmer and science fiction writer*

การทำฟาร์มโดยใช้เทคโนโลยี internet of things (IoT) ทำให้ข้อมูลมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันได้ผ่านเซนเซอร์ทำให้พืชและสัตว์สามารถสนทนาสื่อสารกันได้ พัฒนาสู่ฟาร์มอัจฉริยะ (smart farming) ข้อมูลเปรียบเสมือนสินทรัพย์อันมีค่าของฟาร์ม ข้อมูลเปรียบได้กับทองคำ แต่จะมีค่ามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับว่าผู้ที่ครอบครองข้อมูลนั้นสามารถนำเอาไป ‘กลั่น’ เป็น ‘ความรู้’ จากข้อมูลนั้นได้มากน้อยแค่ไหน และนำไปใช้ประโยชน์ได้เพียงใด สิ่งที่มีข้อมูลมีความต่างจากสินทรัพย์ที่จับต้องได้มักมีการเสื่อมค่า แต่ข้อมูลยิ่งใช้มากยิ่งมูลค่าก็จะสูงขึ้นตามความรู้ที่เรากลั่นออกมาได้<sup>1</sup> ในยุคของข้อมูลข่าวสาร ผู้จัดการฟาร์มต้องมีข้อมูลดีและเพียงพอสำหรับตัดสินใจวางแผนในการดำเนินธุรกิจฟาร์มให้บรรลุตามเป้าหมาย ดังนั้น ผู้จัดการฟาร์มต้องเข้าใจข้อมูล แหล่งที่มาของข้อมูล และสามารถนำข้อมูลจากแหล่ง ต่าง ๆ ไปวิเคราะห์และวางแผนเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจฟาร์มได้

### 2. ความหมายและประเภทข้อมูลและสารสนเทศ

#### 2.1 ข้อมูล และสารสนเทศ ต่างกันอย่างไร

“ข้อมูล” (data) หมายถึง ตัวเลข คุณลักษณะ สัญลักษณ์ หรือข้อเท็จจริงทั่วไป หรือข้อมูลดิบ (raw data) ที่ยังไม่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ตีความ หรือจัดเรียง มีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ไม่มีรูปแบบตายตัว อาจเป็นทั้ง ข้อความ ตัวเลข ภาพ เอกสาร หรือวิดีโอ โดยเป็นข้อเท็จจริงทั้งหมดอันเกิดจากการสังเกต การวัด ข้อมูลดิบนี้จะต้องผ่านขั้นตอนการจัดการข้อมูลก่อนจึงจะอธิบายได้ว่าเป็นอย่างไร

ตัวอย่างข้อมูลเช่น สำมะโนการเกษตร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ โครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรจากเกษตรกรโดยตรง ได้แก่ จำนวนผู้ถือครองทำการเกษตร เนื้อที่ถือครองทำการเกษตร ลักษณะ

<sup>1</sup> สันติธาร เสถียรไทย. 2562. Futuration เปลี่ยนปัจจุบัน ท้นอนาคต พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

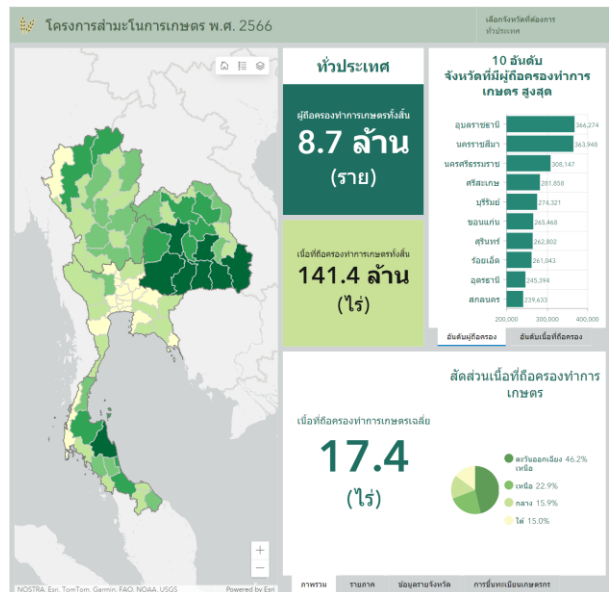
ทางประชากรศาสตร์ และลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม โดยจัดเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่เป็นผู้ถือครองทำการเกษตรทุกรายในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ เสมือนเป็นการฉายภาพนิ่ง แสดงให้เห็นลักษณะการทำการเกษตรของประเทศไทย ณ วันสำมะโน (ภาพที่ 1)

“สารสนเทศ” (information) หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการประมวลผล วิเคราะห์ ตีความ หรือจัดเรียงเป็นชุดข้อมูล (data collection) จนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสารสนเทศจะรวมถึงการได้มาซึ่งความรู้ใหม่หรือเป็นการขยายความรู้โดยให้สมบูรณ์มากขึ้น สามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบ เช่น รายงาน ข้อมูลสรุปผลระดับประเทศ รายจังหวัด รายปี หรือผลวิเคราะห์ เป็นต้น

ตัวอย่างสารสนเทศจากข้อมูลสำมะโนการเกษตร เช่น ข้อมูลสำมะโนการเกษตร พ.ศ. 2566 พบว่าประเทศไทยมีเกษตรกรที่เป็นผู้ถือครองทำการเกษตร จำนวน 8.7 ล้านราย (ร้อยละ 37.5 ของครัวเรือนทั้งประเทศ) และมีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรทั้งสิ้น 142.9 ล้านไร่ (ร้อยละ 44.5 ของเนื้อที่ทั้งประเทศ) ซึ่งมีการทำกิจกรรมการเกษตร ดังนี้ การปลูกข้าว ร้อยละ 46.2 ปลูกพืชไร่ ร้อยละ 23.4 ปลูกยางพารา ร้อยละ 19.0 ปลูกพืชยืนต้น ไม้ผล สวนป่า ร้อยละ 8.4 และปลูกพืชผัก สมุนไพร และไม้ดอก ไม้ประดับ ร้อยละ 0.5 (ภาพที่ 2)<sup>2</sup>

จังหวัด	ผู้ถือครองทำการเกษตรจำนวน	เนื้อที่ถือครองทำการเกษตร	เนื้อที่ถือครองทำการเกษตร (เฉลี่ย)
อุตรดิตถ์	353,182	6,175,916.16	17.49
นครราชสีมา	328,200	7,395,348.54	22.53
นครศรีธรรมราช	287,871	3,449,822.44	11.98
ศรีสะเกษ	272,328	3,928,161.68	14.42
บุรีรัมย์	253,501	4,452,818.26	17.57
ขอนแก่น	252,594	3,910,538.77	15.48
ร้อยเอ็ด	251,323	3,664,989.68	14.58
สิงห์	247,901	3,970,889.49	16.02
อุดรธานี	230,794	4,440,695.24	19.24
สกลนคร	228,819	3,623,912.04	15.84
ราชบุรี	203,107	4,052,255.49	19.95
ชัยภูมิ	200,562	4,089,468.83	20.39
ฉะเชิงเทรา	192,962	2,583,740.21	13.39
เชียงใหม่	184,377	2,801,062.77	15.19
กาฬสินธุ์	183,102	2,561,247.26	13.99
มหาสารคาม	179,456	2,649,121.34	14.76
เชียงใหม่	166,869	1,706,851.81	10.23
นครพนม	142,492	2,172,600.71	15.25
นครสวรรค์	142,348	4,410,685.83	30.99
พิจิตร	133,033	1,312,826.72	9.87
เพชรบูรณ์	130,779	3,308,449.29	25.30
สงขลา	129,931	1,795,551.34	13.82
เลย	129,832	2,961,902.65	22.81
พิษณุโลก	113,170	2,644,401.22	23.37
ยโสธร	111,674	1,861,911.57	16.67
กำหนด	รวมภาค	ข้อมูลรายจังหวัด	การยื่นขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร

ภาพที่ 1 ตัวอย่างข้อมูล สารสนเทศสำมะโนประชากร รายจังหวัด 2566



ภาพที่ 2 ตัวอย่างสารสนเทศสำมะโนประชากร 2566

<sup>2</sup> ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สศก. และ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2567. ออนไลน์: <https://www.oae.go.th/view/1/รายละเอียดข้าว/ข้าว%20สศก./43516/TH-TH>

จากตัวอย่างข้างต้น สรุปได้ว่า ข้อมูลถูกนำไปผ่านกระบวนการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ (ภาพที่ 3) หากเปรียบเทียบกับประกอบอาหาร ข้อมูลเปรียบเสมือนวัตถุดิบที่ใช้ปรุงอาหาร สารสนเทศเปรียบเสมือนอาหารที่ปรุงสำเร็จพร้อมรับประทาน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน



ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกับสารสนเทศ

## 2.2 ทำไมเราต้องสนใจข้อมูลและสารสนเทศ

ด้วยวิวัฒนาการของเทคโนโลยีทำให้เราอยู่ในยุคข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) เกิดขึ้นตลอดเวลา McKinsey Global Institute (MGI) ประเมินว่า อัตราการการไหลเวียนของข้อมูลปัจจุบันเติบโต 50 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับสิบปีที่ผ่านมาก และในปี ค.ศ. 2025 จะมีข้อมูลสะสมทั่วโลกเทียบได้กับหนึ่งล้านล้านห้องสมุด ผู้จัดการฟาร์มจึงต้องสนใจข้อมูลต่าง ๆ เปลี่ยนข้อมูลดังกล่าวให้เป็นสารสนเทศ แล้วนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

- 1) ช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการฟาร์ม ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้น
- 2) ช่วยในการติดตามและสืบค้นข้อมูลได้ง่าย สะดวกและรวดเร็วขึ้น
- 3) ช่วยให้ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
- 4) ช่วยให้วางแผน แก้ปัญหา ปรับแผน ดำเนินงานด้านการผลิตและด้านการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) ช่วยพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ในการจัดการฟาร์มได้

ผู้จัดการฟาร์มจึงต้องรู้จักเข้าใจข้อมูล และจัดเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์หรือจำเป็นเพื่อนำมาเปลี่ยนให้เป็นสารสนเทศพร้อมในการใช้ประโยชน์ โดยการจัดเก็บข้อมูลฟาร์มจะอธิบายในบทที่ 4 การบันทึกกิจการฟาร์ม

## 2.3 ประเภทของสารสนเทศ

การแบ่งประเภทสารสนเทศตามลักษณะข้อมูลที่ใช้ในการจัดการฟาร์ม สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

- 1) สารสนเทศเชิงพรรณนา (descriptive information) เป็นสารสนเทศลักษณะโดยทั่วไปของหน่วยธุรกิจฟาร์มที่ช่วยให้ผู้จัดการฟาร์มเข้าใจสภาพ เงื่อนไข และข้อจำกัดของฟาร์ม สารสนเทศประเภทนี้ ได้แก่ สารสนเทศเกี่ยวกับการเงิน การคลัง ความรู้ทางกายภาพและชีวภาพ ความรู้ทางการผลิตของฟาร์มหรือธุรกิจฟาร์ม
- 2) สารสนเทศเชิงวินิจฉัย (diagnostic information) เป็นสารสนเทศที่ช่วยในการตัดสินใจ ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานฟาร์ม ซึ่งในการวินิจฉัยว่าดีหรือไม่ดี ควรปรับปรุงอย่างไร ควรมีเกณฑ์ในการวัดผลการดำเนินงาน เช่น รายได้สุทธิ ต้นทุนการผลิต ผลผลิตต่อไร่ ซึ่งสารสนเทศประเภทนี้ควรพิจารณาพร้อมกับสารสนเทศเชิงพรรณนา เช่น ผลผลิตเฉลี่ยทุเรียนปีก่อนได้ 80 ผล/ต้น ปีนี้ได้ผลผลิตเพียง 50 ผล/ต้น ผู้จัดการฟาร์มต้องทำการวินิจฉัยว่า ผลผลิตที่ลดลงเกิดจากปัญหาอะไร และควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร
- 3) สารสนเทศเชิงคาดการณ์ (predictive information) เป็นสารสนเทศที่ใช้ข้อมูล/สารสนเทศทั้งในอดีตและปัจจุบันคาดคะเน ทำนาย หรือพยากรณ์เหตุการณ์ล่วงหน้า เพื่อหาแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น เช่น ปริมาณน้ำ ราคาปัจจัยการผลิต ราคาผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ที่คาดว่าจะได้ รายได้ที่คาดว่าจะได้รับ เป็นต้น เพื่อให้ผู้จัดการฟาร์มจะเตรียมแผนรับมือให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยน โดยการวางแผนล่วงหน้าของฟาร์มจะวิเคราะห์ทางเลือกเพื่อประกอบการตัดสินใจทั้งด้านการผลิต การตลาด และความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น
- 4) สารสนเทศเชิงให้คำแนะนำ (prescriptive information) คือสารสนเทศที่ใช้พิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาหรือชี้แนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินธุรกิจฟาร์ม ภายใต้ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก โดยอาศัยสารสนเทศทั้งเชิงพรรณนา เชิงวินิจฉัย และเชิงคาดการณ์ ประกอบในการเลือกและตัดสินใจ เช่น กรมอุตุนิยมวิทยาพยากรณ์ว่าปริมาณน้ำน้อย และสภาพอากาศร้อนขึ้น หากแต่ฟาร์มเกษตรกรสุขทำสัญญาจำหน่ายผลผลิตทุเรียนของสวนกับผู้ค้าทุเรียนเบญจพรรณไว้ จึงต้องการปรับแผนการผลิตโดยเพิ่มพื้นที่ปลูกทุเรียนพันธุ์กบสุวรรณ เนื่องจากผู้บริโภคมีแนวโน้มความต้องการมากขึ้น และเป็นพันธุ์ที่ปรับตัวกับสภาพอากาศร้อนได้ดีกว่าหมอนทอง เป็นต้น

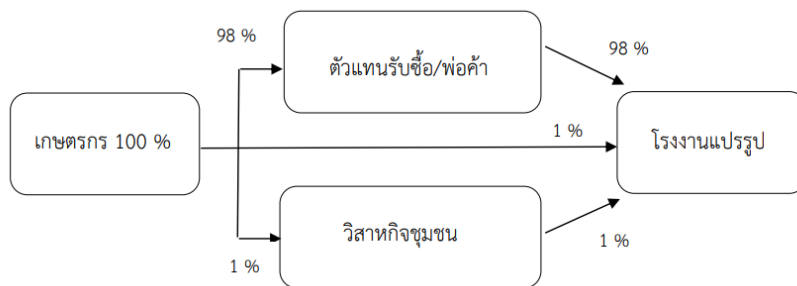
การนำข้อมูล/สารสนเทศมาใช้ในการจัดการฟาร์มและพิจารณาเปรียบเทียบกับข้อมูลจริงของฟาร์ม (actual farm data) ควรเป็นข้อมูลค่าเฉลี่ยของฟาร์ม (average farm data) อาจเป็นข้อมูลรายจังหวัด รายภาค

หรือรายประเทศ นอกจากนี้หากได้ข้อมูลของฟาร์มตัวอย่างที่ได้รับคัดเลือก (representative farm data) หรือฟาร์มที่มีผลประกอบการดีจนเป็น best practices จะช่วยให้ผู้จัดการฟาร์มสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบ พัฒนาปรับปรุง และวางแผนการจัดการฟาร์มได้ดียิ่งขึ้น

ตัวอย่างต้นทุนการผลิตโกโก้เชิงเดี่ยวแบ่งตามช่วงอายุการผลิต (ภาพที่ 4) และวิธีการตลาดโกโก้ (ภาพที่ 5) จัดทำโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ข้อมูลนี้เป็นประโยชน์กับผู้จัดการฟาร์มที่ผลิตหรือสนใจที่จะผลิตโกโก้ และนำไปใช้ในการตัดสินใจด้านการผลิตและการตลาดของฟาร์มได้

รายการ	หน่วย: บาท/ไร่			
	อายุ 1-2 ปี		อายุ 2 ปีขึ้นไป	
	ค่าใช้จ่าย	ร้อยละ	ค่าใช้จ่าย	ร้อยละ
<b>1. ต้นทุนผันแปร</b>	<b>10,408.64</b>	<b>79.36</b>	<b>4,107.49</b>	<b>57.20</b>
<b>1.1 ค่าแรงงาน</b>	<b>1,454.17</b>	<b>11.08</b>	<b>1,197.50</b>	<b>16.68</b>
- ปลุก	891.67	6.80	-	-
- ดูแลรักษา (ใส่ปุ๋ย/ฉีดยาฆ่าแมลง/ตัดแต่งกิ่ง/ตัดหญ้า)	562.50	4.29	752.50	10.48
- เก็บเกี่ยวผลผลิต	-	-	445.50	6.20
<b>1.2 ค่าวัสดุ</b>	<b>8,954.47</b>	<b>68.24</b>	<b>2,909.99</b>	<b>40.52</b>
- ค่าพันธุ์	5,690.83	43.37	-	-
- ค่าปุ๋ย	597.55	4.55	1,252.92	17.45
- ค่ายาป้องกันกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช	83.13	0.63	61.50	0.86
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	750.00	5.72	802.50	11.18
- ค่าไฟฟ้า	57.50	0.44	95.83	1.33
- ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	366.00	2.79	-	-
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	191.67	1.46	216.67	3.02
<b>1.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนในต้นทุนผันแปร</b>	<b>1,217.79</b>	<b>9.28</b>	<b>480.57</b>	<b>6.69</b>
<b>2. ต้นทุนคงที่</b>	<b>2,713.53</b>	<b>20.68</b>	<b>3,073.66</b>	<b>42.80</b>
2.1 ค่าเช่าที่ดิน	-	-	-	-
2.2 ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	1,553.53	11.84	1,553.53	21.64
2.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	1,160.00	8.84	1,160.00	16.15
2.4 ต้นทุนก่อนให้ผลผลิต	-	-	360.13	5.01
<b>ต้นทุนรวมต่อไร่</b>	<b>13,122.17</b>	<b>100.00</b>	<b>7,181.15</b>	<b>100.00</b>

ภาพที่ 4 ตัวอย่างข้อมูลผลการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตโกโก้เชิงเดี่ยวแบ่งตามอายุ  
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)<sup>3</sup>



ภาพที่ 5 ตัวอย่างข้อมูลวิธีการตลาดโกโก้  
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

<sup>3</sup> สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. รายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพการผลิตและการตลาดโกโก้ กรณีศึกษาจังหวัดน่าน.

### 3. แหล่งและการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในธุรกิจฟาร์ม

#### 3.1 แหล่งข้อมูลเพื่อใช้ในธุรกิจฟาร์ม

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจฟาร์มนั้นมีที่มาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของผู้จัดการฟาร์ม (noncommunication source) อีกส่วนเกิดจากการติดต่อประสาน/แลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้อื่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (communication source) จึงแบ่งแหล่งข้อมูลออกได้เป็น 2 แหล่ง ได้แก่

- 1) แหล่งข้อมูลภายในฟาร์ม (farm source) ข้อมูล/สารสนเทศเหล่านี้ได้จากการจดบันทึกกิจกรรมการผลิตและการตลาดที่ได้ดำเนินงานไป จึงเป็นข้อมูลที่เป็นผลจากประสบการณ์และการเรียนรู้ที่ได้จากการตัดสินใจของผู้จัดการฟาร์ม สามารถจัดเก็บได้หลายรูปแบบเช่น สมุด เอกสาร ภาพ คลิปวิดีโอ หรือคลิปเสียง หรือสื่อออนไลน์ เช่น Facebook เป็นต้น
- 2) แหล่งข้อมูลจากภายนอกฟาร์ม (off-farm source) ข้อมูล/สารสนเทศเหล่านี้ได้จากฟาร์มอื่น หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ ข้อมูล/สารสนเทศเหล่านี้จัดเก็บในหลายรูปแบบ ซึ่งส่วนมากจะแปลงเป็นไฟล์ดิจิทัลที่ผู้จัดการสามารถเข้าถึงได้ผ่านทางเว็บไซต์ เล่มรายงาน ข่าว สื่อออนไลน์ หรือเวทีเสวนาต่าง ๆ โดยแหล่งข้อมูลด้านการเกษตรที่ผู้จัดการฟาร์มสามารถเข้าถึงได้ เช่น
  - เว็บไซต์หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แต่ละหน่วยงานจะแสดงโครงสร้างและภารกิจต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการฟาร์ม ทั้งยังรวบรวมองค์ความรู้ด้านการเกษตรไว้อีกด้วย สามารถเข้าถึงได้ที่ <https://www.moac.go.th/site-home>
  - แหล่งข้อมูลจากต่างประเทศ เช่น
    - FAO: <https://www.fao.org/home/en>
    - Association of Southeast ASIAN Nations: <https://asean.org/>
    - European Union: [https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/food-safety\\_en](https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/food-safety_en)
    - USDA: <https://www.usda.gov/>



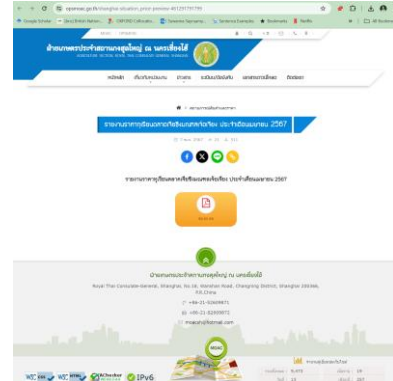
- คลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รวบรวมงานวิจัย หนังสือ ตำรา เอกสาร ส่งเสริมหรือคู่มือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและเศรษฐกิจการเกษตร สามารถเข้าถึงได้ที่ [https://kukr.lib.ku.ac.th/kukr\\_es/kukr/](https://kukr.lib.ku.ac.th/kukr_es/kukr/)
- งานสัมมนา/เสวนาต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ ปัจจุบันมีการจัด ทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ ส่วนมากมักเป็นกิจกรรมฟรีที่สามารถลงทะเบียนเข้าร่วมฟังได้



ที่มา: FB Vet Products Group



ที่มา: FB ปศุศาสตร์ นิวส์ : Magazine Online ด้านปศุสัตว์



ที่มา: opsmaoc.go.th

### 3.2 การจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในธุรกิจฟาร์ม

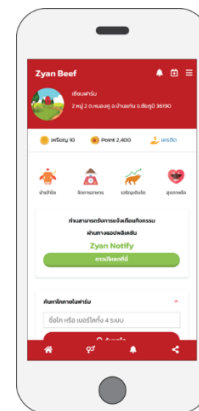
การจัดเก็บข้อมูลของฟาร์มมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลเหล่านี้ช่วยให้เกษตรกรสามารถติดตามสุขภาพสัตว์ ผลิตผล การใช้ทรัพยากร และปัจจัยอื่นๆ ที่สำคัญต่อความสำเร็จของธุรกิจฟาร์ม ผู้จัดการฟาร์มสามารถการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในธุรกิจฟาร์มได้หลายรูปแบบ เช่น

- 1) สมุดบันทึก วิธีนี้เป็นวิธีที่เรียบง่ายที่สุดในการติดตามข้อมูล แต่ก็อาจใช้เวลานานในการค้นหา ตรวจสอบย้อนหลัง โดยวิธีนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ชอบบันทึก
- 2) ไฟล์เอกสารต่าง ๆ เช่น บัญชีฟาร์ม รายงานทางการเงินของฟาร์ม สามารถจัดเก็บในรูปแบบของไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ในคอมพิวเตอร์หรือระบบอินเทอร์เน็ต cloud สามารถเก็บข้อมูลได้เป็นจำนวนมาก
- 3) แอปพลิเคชันมือถือ ปัจจุบันมีแอปพลิเคชันมือถือมากมายที่สามารถใช้ติดตามข้อมูลกิจกรรมภายในฟาร์มได้ แอปพลิเคชันเหล่านี้สะดวกสำหรับเกษตรกรในการป้อนข้อมูลได้ตลอดเวลา แต่มักมีค่าใช้จ่ายในการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ เพิ่มเติม

- 4) ซอฟต์แวร์การจัดการฟาร์ม ในต่างประเทศมีการพัฒนาซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการฟาร์มที่สามารถช่วยให้เกษตรกรติดตามข้อมูลฟาร์มได้อย่างง่ายดาย ซอฟต์แวร์เหล่านี้มักมีคุณสมบัติต่างๆ เช่น การวิเคราะห์ผลผลิต การติดตามสัตว์ และการรายงานทางการเงิน สำหรับประเทศไทย ฟาร์มที่ทำนิติธุรกิจในรูปแบบบริษัทก็มีการพัฒนาระบบการจัดการฟาร์มขึ้นใช้เองภายในฟาร์ม ซอฟต์แวร์เหล่านี้จึงมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการพัฒนาระบบและดูแลระบบ
- 5) ระบบการติดตาม RFID ฟาร์มปศุสัตว์ในต่างประเทศมีการนำระบบ RFID ที่สามารถใช้ติดตามสัตว์แต่ละตัวได้อย่างเป็นเอกลักษณ์ ข้อมูลนี้สามารถใช้ติดตามการเคลื่อนไหวของสัตว์ สุขภาพ และผลผลิต ปัจจุบันประเทศไทยเริ่มมีการใช้ระบบแบบนี้โคเนื้อและโคนม เช่น True digital cow เซียนวัว เป็นต้น



True Farm COW ระบบติดตามพฤติกรรมโคนม



Zyan Beef ระบบบริหารจัดการฟาร์มโคเนื้อ

ภาพที่ 6 ระบบติดตามและบริหารจัดการฟาร์มโคเนื้อ-โคนม

เกษตรกรที่เริ่มต้นใช้งานการจัดเก็บข้อมูลฟาร์มควรพิจารณาปัจจัยต่อไปนี้

- 1) ขนาดและประเภทของฟาร์ม: ผู้จัดการฟาร์มควรเลือกวิธีการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสมกับขนาดและประเภทของฟาร์ม
- 2) งบประมาณ: ผู้จัดการฟาร์มควรพิจารณาด้านทุนของซอฟต์แวร์หรือระบบติดตามที่มีความคุ้มค่าในการใช้งาน
- 3) ทักษะทางเทคนิค: ผู้จัดการฟาร์มควรเลือกวิธีการจัดเก็บข้อมูลที่สามารถใช้และจัดการได้ง่าย
- 4) ความต้องการด้านข้อมูล: ผู้จัดการฟาร์มควรพิจารณาว่าในการบริหารจัดการฟาร์มต้องการติดตามข้อมูลประเภทใด ละเอียดมากน้อยเพียงใด

#### 4. สรุปท้ายบท

การจัดเก็บข้อมูลของฟาร์มมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้จัดการฟาร์มสามารถนำข้อมูลที่จัดเก็บทั้งจากภายในและภายนอกฟาร์มช่วยพัฒนาและปรับปรุงฟาร์มให้มีประสิทธิภาพ ข้อมูลจึงเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจฟาร์ม โดยข้อมูลและสารสนเทศมีความแตกต่างกันคือ ข้อมูล คือ ข้อมูลดิบที่ยังไม่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ สารสนเทศ คือ ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์จนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยแหล่งข้อมูลที่ผู้จัดการฟาร์มใช้ในการดำเนินธุรกิจฟาร์มนั้นมีที่มาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของผู้จัดการฟาร์ม ร่วมกับแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้อื่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีที่มาจากภายในฟาร์มและภายนอกฟาร์ม สามารถนำมาใช้ทำความเข้าใจและวิเคราะห์ปัญหา วินิจฉัยฟาร์ม วางแผน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงฟาร์มได้

#### หนังสือแนะนำ

- 1) อัจฉรา โพธิ์ดี. (2553) . เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการฟาร์ม (Farm management) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช. สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- 2) นงนุช อังยุริกุล. (2550). หลักการจัดการฟาร์ม. เอกสารคำสอน. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร
- 3) Olson, K. D. 2011. Economics of Farm Management in a Global Setting. Hamilton Printing Company. U.S.A.
- 4) Barnard, C.S. and J.S. Nix. 1982. Farm Planning and Control. Cambridge University Press. U.S.A.

#### คำถามท้ายบทที่ 3

1. ข้อมูล และสารสนเทศ แตกต่างกันอย่างไรร
2. ผู้จัดการฟาร์มสามารถใช้ประโยชน์ข้อมูลและสารสนเทศในการจัดการฟาร์มอย่างไร ยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย
3. สารสนเทศเชิงให้คำแนะนำ (prescriptive information) มีความแตกต่างจากสารสนเทศอื่นอย่างไร
4. ข้อมูลที่ใช้ในการจัดการฟาร์มมีแหล่งที่มาจากแหล่งใดบ้าง

5. ให้นิสิตยกตัวอย่างสินค้าเกษตรหนึ่งชนิด แล้วอธิบายการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าเกษตรชนิดว่า ควรสืบค้นเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศอะไรบ้าง และสามารถสืบค้นได้จากแหล่งใดบ้าง
6. ผู้จัดการฟาร์มมีทางเลือกใดบ้างในการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้ในธุรกิจฟาร์ม ในแต่ละทางเลือกมีข้อดี ข้อจำกัดอย่างไร จงอธิบาย